

A Pedagógiai Szeminárium ma már hézagpótló folyóirat, friss, eleven lüktető szelleme a modern nevelési és didaktikai elveket propagálja. (kd.)

A gyermek f. évi 6—7. száma új szerkesztőt kapott Cser János személyében. A korán és tragikusan elhunyt Kenyeres Elemér dr.-nak, a kiváló gyermekpszichológusnak örökét vette át az új szerkesztő.

A f. szám első helyén Domokos Lászlóné búcsúzik el megható szavakkal a Gyermektanulmányi Társaság tudósától, a nagy ígéretek várományosától. Bognár Cecília: Diáköngyilkosságok, Cser János: A figyelem kísérleti vizsgálata a 10—14 éves korban I., Kempelen Attila dr.: A serdülők nyelvi fejlődése lélektani szempontból, Fodor Márk dr.: A munkaiskola előnyei a tanár szempontjából, Hamvai Vilmos: A fővárosi napközi otthonok első önálló munkakiállítása címen hoznak igen értékes tanulmányokat.

A lap további részében könyvismertetéseket találunk, a többek közt Mitrovics Gyula: A neveléstudomány alapvonalai c. összefoglaló nagy kézikönyvről (Cser János), dr. Tettamanti Béla és Máhrer Erzsébet dr.: A Magyar Pedagógia 40 évfolyamának (1892—1931) tartalom- és névmutatójáról. (Jankovits Miklós dr.)

A Magyar Tanítóképző XLVI. évf. 7—8. számának két cikke foglalkozik az irodalomtörténet tanításával. Az első, Az irodalomtörténet tanítása szellemtörténeti megvilágításban, Gyurjács András írta, a másodikat Adalékok az irodalomtörténet tanításának módszeréről címen dr. Mandola Aladár.

Az a mélyreható tudományos mozgalom, amely az emberi művelődés fejlődésének kutatásában nem elégszik meg a pozitív eredmények összegyűjtésével, hanem azokban és azok mögött az emberi lelket keresi, mint amely ez eredmények létrehozásában első és döntőjelentőségű volt, a szellemtörténeti irány, nemcsak új szépségek csodáit bontotta ki a tudományok, főként a szellemtudományok egyes ágaival foglalkozók előtt, hanem merész kérdésekkel döngeti e tárgyak tanításának módszerét.

Gyurjács András cikke négy ilyen kérdésre keresi és adja meg a feleletet.

Az elsőre, vajjon szüksége van-e az irodalomtanítás mai gyakorlatának a szellemtörténet frissítő és termékenyítő hatására, határozott igennel felel. Cikke szerint az irodalomtörténeti kézikönyvek hemzsegnek a kinos részletességgel felsorakoztatott adatoktól s ezek sokszor még a többre és jobbra törekvő tanár friss életlendületét is elsorvasztják. Példákon szemlélteti, mi a különbség az író műveinek adatszerű tárgyalása és szellemtörténeti szempontú feldolgozása között.

Azzal, hogy e kitűnően megválogatott és gondosan feldolgozott példák a szellemtörténeti álláspontnak különböző változataira és típusaira vonatkoznak s ezzel az irodalmi oktatás egész körére kiterjednek, megfelel a második kérdésre is: vajjon beleilleszthetők-e ezek az irodalomtanítás munkájába, van-e ennek hatása a tanuló lelkére? A felelet természetesen itt is csak igenlő lehet.

Didaktikai következménye a harmadik megállapítás, amely súlyosan elítéli a költői művek, kötelező olvasmányok lelketlen, tisztán adatszerű feldolgozását.

Miután a szellemtörténeti irány a részletkutatás eredményeinek össze-
tevéését értelmi és nem érzelmi téren keresi, az iskola pedig az eredménye-
ket csak a képzelet- és érzeleml világ megmozdításával tudja tanítványai
lelkébe átsugároztatni, világos, hogy ezen a ponton, a költői alkotások mű-
vészi szépségeinek közvetítésénél a szellemtörténet racionális jellege nem
felel meg. Atélés és átételezés kell ide. Ereje, mélysége és magassága attól
függ, mennyire tudta a tanár a legbensőbb élményévé tenni és hogyan tudta
bemutatni. Hogy mit ért Gyurjács *lélekgujtogató hatáson*, Arany Bor vitéz-
ének ilyen szellemű tárgyalásán mutatja be s ezzel sejteti e módszeres el-
járásnak minden szépségét és minden nehézségét, de egyben igazolja a cikk
végső következtetését, hogy ez az irány *élesíti látásunkat, hozzászoktat a*
rejtettebb tartalom felfedezéséhez és megtanít arra, hogy mindenben a
lényegre irányuló csapást keressünk.

Dr. Mandola Aladár említett tanulmánya abból a gondolatból indul ki,
hogy minden közből, hangból, szóból, íráshól és cselekvésből ugyanazon
szellem szól hozzánk egy kornak keretében és hogy a költői műalkotást
ebből a szellemből úgy kell levezetni, mint szükségszerű következményt.

A szellemtudományi felfogás azt kívánja, hogy az írói élmény legyen
az irodalmi oktatás anyaga, cikkíró azonban tovább akar menni, fel akarja
kutatni az író *szándékának forrását, az erkölcsi érzületet* és ezt kívánja
az irodalomtörténeti oktatás értéksorozatának legmagasabb polcára emelni.

Mikszáth Kálmán írói egyéniségének tárgyalásán mutatja be elgondo-
lását és azt keresi, milyen korhatásoknak volt kitéve, miként egyesítette
e hatásokat és hogyan emelkedett ki ebből az erkölcsi embereszmény. Ki-
indulásul összeméri Keményt és Mikszáthot, majd megrajzolja annak a
kornak keretét, melyben hőse élt, keresi azokat a szellemi hatásokat, ame-
lyeknek ki volt téve és kiemeli azokat, amelyek az élmény erejével hatot-
tak rá. Így jut el ahhoz a kérdéshez: mi újat hozott Mikszáth írói egyé-
nisége és ennek kapcsán a legfőbbhöz: az író erkölcsi érzékéhez, amelyet
az irodalomtörténeti oktatás középpontjává akar tenni. Kerülni kívánja az
esztétizáló apparátust, e helyett az író jellemző művei kikeresését tartja
fontosnak, amelyek legjobban megmutatják az író arcélét.

A szellemtörténet nyílt rendszerébe egy régi kedves gondolatát sze-
retné beleilleszteni: magyarázzuk az írói alkotást képzőművészeti alko-
tással. Nemcsak azért, mert a költészet szorosan összefügg a képzőműv-
szetekkel, hanem mert valamely kor művészi alkotásai egy és ugyanazon
kor arcát mutatják, szellemét lehelik, egymást világítják át. (r.d.)

Az Országos Polgári Iskolai Tanáregyesületi Közlöny f. évi ok-
tóber havi száma teljes egészében az egyesület adminisztrációs ügyeivel fog-
lalkozik, leközölve a f. évi nov. hó 5-én megtartott évi rendes közgyűlésre
előkészített összes tisztviselői jelentéseket. A Közlöny azonban nagy meg-
lepetést is hozott a tanárság részére, mert annak melléklete gyanánt, *Szenes*
Adolf tollából »A polgári iskola reformja és a tanárképzés« címen egy 16
oldalas füzet is megjelent. Első eset, hogy az 1927. évi XII. t.c. megalko-
tása óta a tanárság a polgári iskola reformjával érdemlegesen foglalkozik.
A kérdésnek aktualitást az adott, hogy a mai kormányzat a magyar iskola-
rendszer racionalizálását is programjába vette. Ugy tudjuk, hogy a közép-